

Politológus-vándorgyűlés

■ Hagyományteremtő céllal politológus-vándorgyűlést szervez a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Társadalomelméleti Tanszéke, a József Attila Tudományegyetem Politológia Tanszéke, a Szegedi Akadémiai Bizottság Politikatudományi Szakcsoportja és a Politikatudományi Társaság. A rendezvényt a Szegedért Alapítvány is támogatja.

A szegedi társadalomtudósok ötlete, hogy először a mi városunkban találkozzanak a fővárosi és a vidéki egyetemeken, főiskolákon oktató és a más intézményekben kutató,

dolgozó politológusok, e fiatal tudományág művelői. Az első politológus-vándorgyűlésre – május 12-én, a SZAB Székházba – 30 intézményből mintegy 100 résztvevőt várnak. Az újszerű kezdeményezés megmozgatja a „szakmát”: körülbelül 30 előadás hangzik majd el 4 szekcióban. Így például Paczoly Péter, az MTA Magyar Politikatudományi Társaság elnökségi tagja, továbbá Hülvely István, Kemény László is előadást tart. A rendezvényt a politikatudományok oktatásának helyzetével foglalkozó kerekasztal-beszélgetés zárja.

Nyári táborok - előkészületben

A szülőknek igen sok fejtörést okoz, hogyan szervezzék meg gyermekük tartalmas nyári programját. Idén az eddigieknél is színesebb kínálatból válogathatnak a gyerekeknek. A közművelődési intézmények már elkészítették a nyári

táborok, foglalkozások tervét. A Százszorszép gyermekház, a Bartók művelődési központ, a Készítő ifjúsági egyesület, a Somogyi könyvtár és az újszegedi rendezvényház munkatársai több mint harminc napközis és olvasótáborba

várják az érdeklődőket. Május 15-re a Vakáció-akció proramfüzete is elkészült, abból lehet majd megtudni, mikor és hova érdemes jelentkezni. A tízezer példányban megjelenő, ingyenes kiadványt a szervezők minden iskolába eljuttatják, s a táborokról személyesen is lehet érdeklődni az intézményekben.

George A. Olah, vagyis Oláh György professzor, aki Los Angelesben a Dél-Kalifornia Egyetemen a Loker Szénhidrogén Kutatóintézet igazgatója, a tavalyi kémiai Nobel-díj kitüntetettje ma, csütörtökön Szegedre látogat: délelőtt 11 órakor az aulában rendezett ünnepségen a József Attila Tudományegyetem díszdoktorává avatják. Ez alkalomból tartandó előadásának címe: „A kémia hozzájárulása az emberiség olaj, földgáz és szénhidrogén szükségletéhez.”

A JATE díszdoktora lesz a kémiai Nobel-díjas Oláh György

karbokationok kémiájában elért eredményeiért nyert el. A karbokationok a szerves kémiában sokáig csupán feltételezett átmeneti termékek voltak. Mivel ezek elektronhiányos rendszerek, és így rendkívül erős elektrofil tulajdonságúak, reaktivitásuk igen nagy. Ennek következménye az, hogy élettartamuk igen rövid, és emiatt tényleges koncentrációjuk bármilyen reakcióelegyben rendkívül kicsi. Ezek alapján hosszú ideig úgy gondolták, hogy közvetlen fizikai megfigyelésük lehetetlen, nem is beszélve előállításukról vagy izolálásukról. Ez egyúttal azt is jelentette, hogy a karbokationok létezésére, szerkezetére, reaktivitására vonatkozó ismereteink nagyon korlátozottak voltak. Ezt a felfogást és ennek eredményeként a karbokationokkal kapcsolatos ismeretanyagot változtatta meg mun-

kasságával Oláh professzor, aki az 1960-as években elsőként volt képes arra, hogy megfelelő körülmények között különböző kiindulási vegyületekből karbokationokat állítson elő. Létezésüket spektroszkópiai úton bizonyította, és az előállítási körülmények azt is lehetővé tették, hogy tanulmányozza a karbokationok szerkezetét, stabilitását, megfigyelje tulajdonságait és reakcióképességüket.

A Svéd Akadémia a Nobel-díj odaítélésével kapcsolatos kiadványa úgy fogalmaz, hogy Oláh professzor „hosszú életűvé tette a karbokationokat”.

A JATE Szerves Kémiai Tanszéke és Oláh György kutatócsoportja között 1989 óta létezik tudományos kapcsolat. dr. Bucsi Imre, a tanszék adjunktusa 1989–92 között két és fél évig tartó tanulmányútja so-

rán kutatásokat végzett a Loker Szénhidrogén Kutató Intézetben. Ez az együttműködés vált hivatalossá akkor, amikor a két intézmény „Diolok és gyűrűs éterek átalakulásai szuperszuperakción” című közös pályázatával 1992-ben elnyerte a Magyar–Amerikai Közös Kutatási Alap 3 éves kutatási támogatását. Ugyanebben az évben kapott 2 éves tanulmányútra szóló meghívást Molnár Árpád egyetemi tanár, Török Béla, a tanszék fiatal munkatársa pedig a közeljövőben indul hosszabb tanulmányútra. A kutatások eddigi eredményei több publikációban láttak napvilágot, illetve 1995 áprilisában jelent meg a Wiley kiadó gondozásában Oláh György és Molnár Árpád közösen írt, „Hydrocarbon Chemistry” című könyve.

Biztos nem tudnám megállni, hogy egy tojás alakú követ úgy hagyjak. Mondjuk feltörném a héját. A tojás nagyon szép forma, jó megtapogatni, de az ember érzi: meg kell néznie, mi van benne? Egyáltalán benne van-e az, amit vár?

■ **Hogy s mint, Popovics Lőrinc?**

Bálványkészítés és találkahely

A második világháborús emlékmű pályázata számomra azért fontos, mert úgy érzem, a szakma akkor fogadott el – mondja az emlékműről – s ami még fontosabb: a városi polgárok, akiknek a hozzátartozóik a belvárosi temetőben nyugszanak, ők is kötődnek az emlékműhöz.

■ **Azóta?**

– Több kisebb munkám volt, amit saját magamnak csináltam.

■ **Időnként „rájön” és nekiáll?**

– Igen, ez így pontos. Nemrég Seiben Lajos képzőművész barátommal beszélgettünk arról, hogy mi is az az örület, amit mi csinálunk. Megállapodtunk benne, hogy nekünk ez már életformánkká vált. Nem tudunk nyugodni, nem tudunk anélkül élni, hogy a fejünkben ne motoszkáljon valami, amit valamilyen anyagba átvizsgálunk.

■ **A gondolat azonnal átmeleg a fejből a kézbe?**

– Van olyan munka, amely évekig bennem van, formailag mégsem tudom elképzelni. Ilyen volt az egyik legutóbbi munkám is. A kezdet. Ez lényegében egy ékszerűen szétnyitott fa, amelyben egy tojásforma látható. Na, ezen nagyon sokat gondolkodtam, hogy a világ születéséről formailag hogyan mondjam el, hogy valami össze is tartozik, szét is hasad, és valamilyen módon benne van az elmúlás is. Miután rájöttem, két nap alatt kész lett...

■ **És a B-Galéria Popovics-kiállításán is látható...**

– Igen, ott van jobbra, a sarokban.

■ **A Gedő Általános Iskolában tanít...**

– Év végére egy kicsit ugyan fáradt vagyok, de annyi örömet és ötletet kap az ember



Popovics Lőrinc: Köztéri szoborötletekért nem kellene messzire menni. (Fotó: Révész Róbert)

Popovics Lőrinc maga is bevallja: nagy meglepetés volt, hogy két éve neves szegedi szobrászművészek tervei közül az ő második világháborús emlékművének makettjét választotta ki a szakmai zsűri. A Belvárosi temető emlékműve azóta már áll, Popovics évi két-három kiállítással jelentkezik – jelenleg épp a Bartók B Galériájában láthatóak művei –, Ópusztaszeren az ő alkotása az új Földosztási Emlékkő is. Tény: a fiatal szobrász a nagyon erős szegedi „mezőnyben” az élvonalba jutott.

a tanítványaitól, hogy megéri. Valami fantasztikus, hogy a gyerekek mennyire kreatívak! Nagyon sokat tanultam az ösztönös gyerekek szövegéből...

■ **Csak nem a szürrealizmus híve?**

– Nem, bár érintőlegesen találni egy-két szürrealista jegyet a munkáimban. Persze nem akarom magam stílusirányzatokba besorolni. Bizonyos formák az ember számára meghatározóak. Vannak formák, amelyek agresszív érzetet keltenek és vannak, amelyeket jó megfogni. Egy gömböt, egy hajlékony felületet, egy letompított formát például. Ezeknek az ütköztetését, az ellentétes hatásokat több munkámba tudatosan beépítettem. Tehát van

egy letördelt szélű kő és annak bizonyos természetesen tördelt elemeit benne hagyom a munkában. E kontrasztokkal tudom a gondolatot legjobban kifejezni.

■ **Mit kezdene egy nagy, természetes tojás alakú követ? Úgy hagyja?**

– Biztos nem tudnám megállni, hogy úgy hagyjam. Mondjuk feltörném a héját. A tojás nagyon szép forma, jó megtapogatni, de az ember érzi: meg kell néznie, mi van benne. Egyáltalán benne van-e az amit vár?

■ **Nem kevésli a szobroknak a városi, köztéri szerepét? Ma mintha a szobrok java része be lenne szorítva a kiállítások falai közé.**

– A szobrászat egyik célja az őskorra visszavezethetően a bálványkészítés. A bálványjellegűt akarják a különböző korok átültetni a saját kultúrájába, vallásába. Ezenkívül van egy díszítő funkció is, gondolkunk például a díszkutatokra, vagy egyszerűen csak egy jelre, amely egy tér valamely pontján találkahelynek számít. Egy jelzett hely, amihez hozzászoknak az emberek. Ezt a fajta szobrászati funkciót hiányolom.

■ **Európában sok helyütt a közintézményekben vagy azok közelében találkozni szobrokkal, sokszor nagyon merészekkel is.**

– A városháza közelébe, a Széchenyi térre én például nem tudnék elképzelni modern huszadik század végi szobrászati munkát. Az eklektikus stílusú városmagnak más a hangulata. Oda egy mobil krómácel konstrukció nem menne...

■ **Szegeden tudna olyan helyet mondani, amelyik egyenesen köztéri szoborért kiált?**

– Hogy csak a saját véleményem mondjam: Csáky tancoló figurája, amelyik most az Anna-kúton van, régen a Klauzál téren, a kenyérszögő figura helyén sokkal jobban mutatott. Ezzel nem a szobor értékét vitatom, de szerintem a Csáky európai minőségű szobra az Anna-kúton nem érvényesül. Nagyon sok ilyen hely van, és Szegeden sok kiváló szobrász él. Meg kellene nekik adni a lehetőséget, hogy ők találják ki, hová, milyen köztéri alkotásokat, murális munkákat, épületdíszítő elemeket kellenének. Ha a város vezetése ezzel foglalkozna és az anyagi lehetőségeket is elő tudná teremteni, akkor ötletekért nem kellene messze menni.

Panek József

Popovics Lőrinc szobrászművész kiállítása május 19-ig tekinthető meg a Bartók Béla Művelődési Központ B Galériájában (Vörösmarty u. 3.).

Tűzoltóparádé a rakparton

Látványos Flórián-napi tűzoltó-bemutatót rendeztek tegnap délelőtt a Tisza-parton a Szegedi Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság tagjai. A gyönyörű napsütésben sok iskoláscsoport, néhány városatyja, a rendőrség, a honvédség képviselői és több száz járókelő nézte végig az érdekes attrakciót. Szent Flórián mai védelmei sokféle műfajban adtak számot felkészültségükről: kigyulladt autót oltottak el, emelőkosaras járműről 20 méter magasból locsolták a Tiszát, a hídról ereszkedtek alá, bemutatták a magasból az önműködő különféle technikáit. A nézők is megpróbálkozhattak az oltással, az egyik vállalkozó kedvű hölgy, a 11 éves Terhes Beáta, a Rókus 1-es számú Általános Iskola 5/b. osztályos tanulója kézi porraloltó készülékkel szállt szembe a vörös kassával.

– Irodalom és angolóról jöttünk ki megnézni a bemutatót, szerintem nagyon érdekes a tűzoltók munkája. Különböző anyagokkal, például vízzel, habbal, porral oltják a tüzet.

■ **Mit gondolsz, sok gyerek szeretne manapság tűzoltó lenni?**

– Nem hiszem, mert attól, amit itt láttunk, biztosan sokan megijedtek egy kicsit. Én inkább cégek tanácsadója vagy jogász szeretnék lenni. Azzal biztosan többet keresnek majd, mint a tűzoltással.

Kakuszi Sándor törzsőrmester 20 méter magasból mutatta be az önműködő tudományát. Ezt a módszert emeletes házaknál szokták alkalmazni, amikor a tűzoltóknak kívülről kell távoznuk.

■ **Miért választotta ezt a szakmát?**

– A szépsége, a látvány és a kaland miatt.

■ **Mi volt az eddigi legforróbb esete?**

– Az emelőkosaras kocsival egy egész éjszakát végigdolgoztunk az orosházi malomtúznél. Ásotthalmon szinte menetrendszerűen jönnek a nyári erdőtüzek, azokkal sem könnyű megbirkózni. Mindegyik eset érdekes, mi azt szoktuk mondani: nincs két egyforma tűz.



A tűzoltással a gyerekek is próbálkoztak. (Fotó: Schmidt Andrea)

■ **Milyen a tűzoltók megbecsülése?**

– Anyagilag nem becsülik meg a munkánkat, sok a munkaóra, kevés a díjazás. Az ilyen alkalmak talán az erkölcsi elismerésünket javíthatják, mert ilyenkor be tudjuk mutatni a felkészültségünket, az emberek nem csak azt látják, hogy szíriénázva elrobogunk. Nagy örömmel vállalkoztunk a bemutatóra, én szabadságon vagyok, mégis eljöttem.

■ **Flórián-napra mit kívánna a tűzoltóknak?**

– Nagyobb megbecsülést, vagyis több fizetést.

A kitűnően sikerült bemutató után Bánfi György tűzoltó alvezető, a Szegedi Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság parancsnokától kérünk összefoglalást: – Az volt a célunk ezzel a rendezvénnyel, hogy megmutassuk a lakosságnak, a tűzoltók milyen felkészültségűek, milyen felszereléssel dolgoznak. A paksi és a ferihegyi után a szegedi tűzoltóság rendelkezik a legkorszerűbb felszereléssel. Kollégáim az életük veszélyeztetésével dolgoznak nap mint nap, nagy köszönetet érdemelnek, amiért erejük és egészségük nem kímélő munkával védik a lakosságot.

H. Zs.